

บทที่ 8

การพึ่งพากันทางเศรษฐกิจของโลก

การพึ่งพากันทางเศรษฐกิจของโลกเป็นปรากฏการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นจากความเชื่อมโยงของประเทศต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านการค้า การลงทุน การผลิต และการขนส่งสินค้า ในยุคโลกาภิวัตน์ ประเทศต่าง ๆ ไม่สามารถดำเนินเศรษฐกิจได้โดยลำพัง เนื่องจากแต่ละประเทศมีทรัพยากร เทคโนโลยี และความชำนาญในการผลิตที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้า บริการ เงินทุน และองค์ความรู้ระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง ความเชื่อมโยงดังกล่าวส่งผลให้เศรษฐกิจโลกมีการเติบโตและพัฒนาอย่างรวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้ประเทศต่าง ๆ ได้รับผลกระทบร่วมกันเมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจหรือปัญหาในระดับโลก

บทนี้มุ่งนำเสนอความหมายและความสำคัญของการพึ่งพากันทางเศรษฐกิจของโลก รวมถึงรูปแบบสำคัญของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ได้แก่ การค้าระหว่างประเทศ ห่วงโซ่อุปทานโลก และการลงทุนระหว่างประเทศ ตลอดจนวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน และผลกระทบที่มีต่อสังคมไทย ทั้งด้านเศรษฐกิจ การจ้างงาน ค่าครองชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจโลก และสามารถตระหนักถึงความสำคัญของการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกในอนาคต

8.1 การพึ่งพากันทางเศรษฐกิจของโลก

การพึ่งพาอาศัยกันของประเทศต่าง ๆ นั้นเป็นแนวคิดที่ได้รับความสนใจตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 1960 โดยหัวข้อนี้มุ่งอธิบายเรื่องการพึ่งพาอาศัยกันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ มีสาระสำคัญดังนี้

8.1.1 นิยามของการพึ่งพาอาศัยกันทางเศรษฐกิจ

การพึ่งพาอาศัยกันทางเศรษฐกิจ (economic interdependence) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันผ่านการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ เพื่อให้ได้รับสิ่งที่ตนไม่สามารถผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยตนเอง ความสัมพันธ์

ดังกล่าวทำให้การดำเนินการของฝ่ายหนึ่งส่งผลกระทบต่ออีกฝ่าย และการยุติความสัมพันธ์ย่อมนำให้เกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสในระดับสูง (Mansfield & Pollins, 2003; Baldwin, 1980)

แนวคิดนี้มีรากฐานจากการแบ่งงานกันทำในระบบเศรษฐกิจ โดย Cournot (1838) อธิบายว่า ระบบเศรษฐกิจเป็นองค์รวมที่ทุกภาคส่วนเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด การเปลี่ยนแปลงในภาคการผลิตหนึ่งส่งผลกระทบต่ออุปสงค์ รายได้ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคอื่น ๆ อย่างต่อเนื่องและย้อนกลับเป็นวงจร

ในระดับระหว่างประเทศ การพึ่งพาท้าทายกันทางเศรษฐกิจยังสามารถอธิบายในแง่ของ “ความอ่อนไหว” (sensitivity) และ “ความเปราะบาง” (vulnerability) ต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือสภาพเศรษฐกิจของประเทศอื่น รวมถึงสามารถวัดได้ผ่านต้นทุนที่เกิดขึ้นหากมีการยุติความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ (Crescenzi, 2002; Gent & Crescenzi, 2021)

นอกจากนี้ แนวคิดดังกล่าวยังถูกพัฒนาเป็นกรอบการวิเคราะห์ในหลายมิติ เช่น แนวทางเครือข่ายที่ศึกษาความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจโลก (Gomez et al., 2013) แนวทางภูมิรัฐศาสตร์ที่เน้นการพึ่งพาทรัพยากรเชิงยุทธศาสตร์ (Blanchard & Ripsman, 1996) และแนวคิด “weaponized interdependence” ที่มองว่ารัฐสามารถใช้โครงสร้างเครือข่ายเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือทางอำนาจได้ (Farrell & Newman, 2019)

สรุปได้ว่า การพึ่งพาท้าทายกันทางเศรษฐกิจหมายถึง ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างที่หน่วยทางเศรษฐกิจหรือรัฐต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันผ่านการแลกเปลี่ยนสินค้า บริการ และทรัพยากร โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบข้ามกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และมีต้นทุนสูงในการยุติความสัมพันธ์ ทั้งนี้ แนวคิดดังกล่าวยังครอบคลุมมิติของความอ่อนไหว ความเปราะบาง และการเชื่อมโยงในระดับเครือข่ายเศรษฐกิจโลก ซึ่งสามารถนำไปใช้วิเคราะห์ทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงประจักษ์ในหลายระดับ

8.1.2 ความสำคัญของการพึ่งพาท้าทายกันทางเศรษฐกิจของโลก

การพึ่งพาท้าทายกันทางเศรษฐกิจเป็นลักษณะสำคัญของระบบเศรษฐกิจโลกในยุคโลกาภิวัตน์ โดยมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การขยายตัวของเทคโนโลยี การคมนาคม และนโยบายเปิดเสรีทางเศรษฐกิจหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ทำให้ระดับความเชื่อมโยงระหว่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (UN DESA, n.d.; World Trade Organization, 2008)

ในมิติหนึ่ง นักวิชาการสายเสรีนิยมมองว่าการพึ่งพากันทางเศรษฐกิจช่วยส่งเสริมสันติภาพ เนื่องจากการค้าสร้างผลประโยชน์ร่วมและก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ภายในประเทศที่ต้องการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง (Simmons, 2003; McDonald, 2009) อีกทั้งโลกาภิวัตน์ด้านการผลิตยังลดแรงจูงใจในการทำสงคราม เนื่องจากห่วงโซ่อุปทานระดับโลกทำให้รัฐต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Brooks, 2005)

อย่างไรก็ตาม ในอีกมิติหนึ่ง นักทฤษฎีสัจนิยมเห็นว่าความพึ่งพาดังกล่าวอาจเพิ่มความเสี่ยงต่อความขัดแย้ง เนื่องจากก่อให้เกิดความเปราะบางและเปิดโอกาสให้รัฐใช้ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการกดดันหรือบีบบังคับ (Mearsheimer, 1994; Grieco, 1988; Farrell & Newman, 2019) ตัวอย่างเช่น การควบคุมโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินหรือข้อมูลสามารถถูกใช้เป็นอาวุธทางเศรษฐกิจในเวทีระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ ความสำคัญของการพึ่งพากันยังปรากฏในเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะในบริบทที่รัฐต้องประเมิน “ความคาดหวังต่อการค้าในอนาคต” ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจด้านความร่วมมือหรือความขัดแย้ง (Copeland, 2015; 2024) รวมถึงบทบาทของการถ่วงดุลอำนาจในภูมิภาค เช่น กรณีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับจีนมีทั้งมิติของการพึ่งพาและการถ่วงดุล (Cha, 2023)

ดังนั้น การพึ่งพาอาศัยกันทางเศรษฐกิจจึงมีความสำคัญทั้งในฐานะกลไกที่ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ ความร่วมมือระหว่างประเทศ และในขณะเดียวกันก็เป็นปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยง ความเปราะบาง และการแข่งขันทางอำนาจในระบบระหว่างประเทศได้เช่นกัน

8.2 รูปแบบการพึ่งพากันทางเศรษฐกิจของโลก

การพึ่งพากันทางเศรษฐกิจของโลกที่หลากหลายรูปแบบตามพลวัตของระบบเศรษฐกิจโลกที่เชื่อมโยงประเทศต่าง ๆ เข้าด้วยกันผ่านกลไกสำคัญ แต่ในที่นี้ขออธิบายถึงการค้าระหว่างประเทศที่เอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการข้ามพรมแดน ห่วงโซ่อุปทานโลกที่สะท้อนการกระจายตัวของกระบวนการผลิตในหลายประเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน และการลงทุนระหว่างประเทศที่มีบทบาทในการเคลื่อนย้ายเงินทุน เทคโนโลยี และองค์ความรู้ระหว่างรัฐ ด้วยทั้งสามองค์ประกอบนี้ร่วมกันสร้างความสัมพันธ์เชิงพึ่งพาที่ลึกซึ้ง ส่งผลต่อโครงสร้างเศรษฐกิจ การพัฒนา และเสถียรภาพของประเทศต่าง ๆ ในบริบทโลกาภิวัตน์

8.2.1 การค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของทุกประเทศในโลก เนื่องจากแต่ละประเทศมีทรัพยากรธรรมชาติ ความสามารถในการผลิต เทคโนโลยี และแรงงานที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างกัน เพื่อให้แต่ละประเทศได้รับประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรที่ตนมีอยู่ การค้าระหว่างประเทศจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลกเข้าด้วยกัน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

8.2.1.1 ความหมายของการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศ หมายถึง การซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศต่าง ๆ โดยมีการนำสินค้าออกไปขายยังต่างประเทศหรือการนำสินค้าและบริการจากต่างประเทศเข้ามาใช้ภายในประเทศ ซึ่งการค้าดังกล่าวอาจดำเนินการในรูปแบบของการส่งออกและการนำเข้า ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคและสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ (พระครูปริมาณุรักษ์, 2557)

นอกจากนี้ การค้าระหว่างประเทศยังหมายถึงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนสินค้า บริการ เงินตรา และปัจจัยการผลิตต่าง ๆ โดยมีอัตราแลกเปลี่ยนและระบบการชำระเงินระหว่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้อง (สุจินดา เจียมศรีพงษ์, 2565)

สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการการค้าระหว่างประเทศ คือ ความแตกต่างด้านทรัพยากรธรรมชาติ ต้นทุนการผลิต เทคโนโลยี และความชำนาญในการผลิตของแต่ละประเทศ ส่งผลให้แต่ละประเทศเลือกผลิตสินค้าที่ตนมีความได้เปรียบ และนำเข้าสินค้าที่ไม่สามารถผลิตได้เองหรือผลิตได้ในต้นทุนที่สูงกว่า (วริษา กังสวัสดิ์, 2555)

8.2.1.2 ลักษณะหรือรูปแบบของการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศสามารถแบ่งออกได้หลายรูปแบบ โดยทั่วไปประกอบด้วยรูปแบบสำคัญ ดังนี้

1) การส่งออก (export)

การส่งออก คือ การนำสินค้าและบริการที่ผลิตภายในประเทศไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เพื่อสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจส่งออกจะได้รับ

ประโยชน์จากการขยายตลาดและเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ ตัวอย่างสินค้าส่งออกสำคัญของไทย ได้แก่ ข้าว ยางพารา อาหารทะเล และสินค้าอิเล็กทรอนิกส์

2) การนำเข้า (import)

การนำเข้า คือ การซื้อสินค้าหรือบริการจากต่างประเทศเข้ามาใช้ภายในประเทศ สินค้านำเข้าส่วนใหญ่มักเป็นสินค้าที่ประเทศไม่สามารถผลิตได้เอง หรือผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เช่น เครื่องจักร เทคโนโลยี น้ำมันเชื้อเพลิง และวัตถุดิบทางอุตสาหกรรม

3) การค้าระหว่างประเทศในรูปแบบบริการ

นอกจากสินค้าแล้ว การค้าระหว่างประเทศยังรวมถึงการค้าด้านบริการ เช่น การท่องเที่ยว การขนส่ง การธนาคาร การประกันภัย และบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งปัจจุบันมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในระบบเศรษฐกิจโลก

4) การค้าระหว่างประเทศแบบพหุภาคีและพหุภาคี

การค้าระหว่างประเทศอาจดำเนินการในรูปแบบพหุภาคี คือ การค้าระหว่างสองประเทศ หรือในรูปแบบพหุภาคี ซึ่งเป็นการค้าระหว่างหลายประเทศผ่านกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เช่น องค์การการค้าโลก (WTO) หรือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community)

5) การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

ในปัจจุบันหลายประเทศมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและลดอุปสรรคทางการค้า เช่น เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) และความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP) ซึ่งช่วยให้ประเทศสมาชิกสามารถค้าขายกันได้สะดวกมากขึ้น (วริษา กังสวัสดิ์, 2555)

8.2.1.3 ประโยชน์ของการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศต่าง ๆ อย่างกว้างขวางทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ดังนี้

1) ช่วยเพิ่มรายได้และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

การส่งออกสินค้าและบริการช่วยนำรายได้เข้าสู่ประเทศ ทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ประเทศที่มีการค้าระหว่างประเทศเข้มแข็งมักมีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ดี

2) ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกมากขึ้น

การนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศช่วยให้ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อสินค้าและบริการที่หลากหลาย ทั้งในด้านคุณภาพ ราคา และเทคโนโลยี ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น

3) ส่งเสริมความชำนาญในการผลิต

แต่ละประเทศสามารถเลือกผลิตสินค้าที่ตนมีความได้เปรียบ ทำให้เกิดความชำนาญเฉพาะด้านและลดต้นทุนการผลิต ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรของประเทศ (พระครูปริมาณรักรักษ์, 255)

4) ช่วยถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม

การค้าระหว่างประเทศทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ ระหว่างประเทศ ส่งผลให้ประเทศกำลังพัฒนาสามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการผลิตและพัฒนาเศรษฐกิจได้ (สุจินดา เจียมศรีพงษ์, 2565)

5) สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศช่วยส่งเสริมความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ทำให้เกิดการพึ่งพาอาศัยกันและลดความขัดแย้งระหว่างประเทศ

สรุปได้ว่า การค้าระหว่างประเทศเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ทั้งในด้านการสร้างรายได้ การขยายตลาด การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการพัฒนาเทคโนโลยี อีกทั้งยังช่วยให้ประชาชนได้รับสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและหลากหลายมากขึ้น ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการค้าระหว่างประเทศและสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก

8.2.2 ห่วงโซ่อุปทานโลก

ห่วงโซ่อุปทานโลก (global supply chain) เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม การค้า และการบริการ ห่วงโซ่อุปทานโลกเป็นระบบที่เชื่อมโยงกระบวนการผลิตสินค้าและบริการตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับหลายประเทศทั่วโลก การดำเนินงานในลักษณะนี้ช่วยให้ธุรกิจสามารถลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพ และ

ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้รวดเร็วมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ห่วงโซ่อุปทานโลกก็มีความซับซ้อนและอาจได้รับผลกระทบจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น สงคราม การแพร่ระบาดของโรค หรือวิกฤตเศรษฐกิจโลก

8.2.2.1 ความหมายของห่วงโซ่อุปทานโลก

ห่วงโซ่อุปทานโลก หมายถึง เครือข่ายของกิจกรรม กระบวนการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าและบริการ ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การขนส่ง การกระจายสินค้า ไปจนถึงมือผู้บริโภค โดยกิจกรรมเหล่านี้อาจกระจายอยู่ในหลายประเทศทั่วโลก (ทวิศักดิ์ เทพพิทักษ์, 2554; ฌ็องวี อุตกฤษฎ์, 2562) เมื่อกระบวนการดังกล่าวเชื่อมโยงกันระหว่างหลายประเทศ จึงเรียกว่า “ห่วงโซ่อุปทานโลก” ซึ่งสะท้อนถึงการพึ่งพาอาศัยกันทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในโลก ตัวอย่างเช่น การผลิตโทรศัพท์มือถือหนึ่งเครื่องอาจใช้ชิ้นส่วนจากหลายประเทศ เช่น ชิปปากใต้หวัน หน้าจอจากเกาหลีใต้ และประกอบสินค้าในจีน ก่อนส่งจำหน่ายไปทั่วโลก

อนึ่ง แนวคิดของห่วงโซ่อุปทานโลกเกิดจากการที่บริษัทข้ามชาติและองค์กรธุรกิจต่าง ๆ ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต จึงมีการแบ่งกระบวนการผลิตไปยังประเทศที่มีต้นทุนต่ำหรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ประเทศหนึ่งอาจผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อีกประเทศหนึ่งทำหน้าที่ประกอบสินค้า และอีกประเทศหนึ่งเป็นตลาดจำหน่ายสินค้า

นอกจากนี้ ห่วงโซ่อุปทานโลกยังเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการประสานงานระหว่างผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้บริโภค เพื่อให้สินค้าและบริการสามารถส่งมอบได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (ฌ็องวี อุตกฤษฎ์, 2562)

8.2.2.2 ลักษณะหรือรูปแบบของห่วงโซ่อุปทานโลก

ห่วงโซ่อุปทานโลกมีลักษณะสำคัญหลายประการ ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ดังนี้

1) การกระจายกระบวนการผลิตไปหลายประเทศ

ลักษณะสำคัญของห่วงโซ่อุปทานโลก คือ การแบ่งขั้นตอนการผลิตไปยังประเทศต่าง ๆ ตามความได้เปรียบของแต่ละประเทศ เช่น ประเทศที่มีแรงงานราคาถูกอาจรับหน้าที่ผลิตสินค้า ขณะที่ประเทศที่มีเทคโนโลยีสูงจะรับผิดชอบด้านการวิจัยและพัฒนา การดำเนินงานลักษณะนี้ช่วยลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ

2) การเชื่อมโยงด้วยระบบโลจิสติกส์และเทคโนโลยี

ห่วงโซ่อุปทานโลกจำเป็นต้องอาศัยระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการขนส่ง การจัดเก็บสินค้า และการกระจายสินค้า รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อควบคุมและติดตามข้อมูลสินค้าแบบเรียลไทม์ ซึ่งช่วยให้การดำเนินงานมีความรวดเร็วและแม่นยำมากขึ้น

3) การพึ่งพาอาศัยกันระหว่างประเทศ

ประเทศต่าง ๆ ในห่วงโซ่อุปทานโลกมีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกัน หากประเทศใดประเทศหนึ่งเกิดปัญหา เช่น ภัยธรรมชาติ สงคราม หรือโรคระบาด ก็อาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตและการส่งมอบสินค้าในหลายประเทศทั่วโลก ตัวอย่างเช่น การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลให้หลายอุตสาหกรรมขาดแคลนวัตถุดิบและชิ้นส่วนการผลิต

4) การดำเนินงานของบริษัทข้ามชาติ

บริษัทข้ามชาติ (multinational corporations) มีบทบาทสำคัญในการสร้างและบริหารห่วงโซ่อุปทานโลก โดยมีการลงทุนและตั้งฐานการผลิตในหลายประเทศ เพื่อให้สามารถบริหารต้นทุนและขยายตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ทวิศักดิ์ เทพพิทักษ์, 2554)

8.2.2.3 ประโยชน์ของห่วงโซ่อุปทานโลก

ห่วงโซ่อุปทานโลกก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อภาคธุรกิจ ประเทศ และผู้บริโภค ดังนี้

1) ช่วยลดต้นทุนการผลิต

ธุรกิจสามารถเลือกผลิตสินค้าในประเทศที่มีต้นทุนแรงงานหรือวัตถุดิบต่ำ ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มกำไรได้มากขึ้น ส่งผลให้สินค้ามีราคาถูกลงและแข่งขันในตลาดโลกได้ดีขึ้น

2) เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต

การแบ่งหน้าที่การผลิตตามความเชี่ยวชาญของแต่ละประเทศช่วยให้กระบวนการผลิตมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประเทศที่มีเทคโนโลยีสูงสามารถพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ขณะที่ประเทศที่มีแรงงานจำนวนมากสามารถผลิตสินค้าในปริมาณมากได้

3) ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

ห่วงโซ่อุปทานโลกช่วยให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า วัตถุดิบ และบริการระหว่างประเทศมากขึ้น ส่งผลให้มูลค่าการค้าระหว่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น และช่วยกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ

4) เพิ่มทางเลือกให้ผู้บริโภค

ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าและบริการจากหลายประเทศในราคาที่เหมาะสมและมีคุณภาพสูงขึ้น เช่น โทรศัพท์มือถือ รถยนต์ หรือสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่ผลิตจากหลายประเทศแต่สามารถจำหน่ายทั่วโลกได้

5) ช่วยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม

การเชื่อมโยงกันของห่วงโซ่อุปทานโลกทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมระหว่างประเทศ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าห่วงโซ่อุปทานโลกจะมีประโยชน์มาก แต่ก็มีความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก เช่น ความขัดแย้งทางการเมือง วิกฤตเศรษฐกิจ หรือการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น หลายประเทศและองค์กรธุรกิจจึงให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงและการสร้างห่วงโซ่อุปทานที่ยืดหยุ่นมากขึ้น

สรุปได้ว่า ห่วงโซ่อุปทานโลกเป็นระบบที่เชื่อมโยงกระบวนการผลิตและการกระจายสินค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน ระบบดังกล่าวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และสร้างโอกาสทางการค้าให้กับประเทศต่าง ๆ แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น ดังนั้น การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานโลกอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต

8.2.3 การลงทุนระหว่างประเทศ

การลงทุนระหว่างประเทศเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโลกในยุคปัจจุบัน เนื่องจากประเทศต่าง ๆ มีการเชื่อมโยงกันทั้งด้านการค้า การเงิน และการผลิตมากขึ้น นักลงทุนและบริษัทข้ามชาติจึงมีการเคลื่อนย้ายเงินทุน เทคโนโลยี และทรัพยากรไปยังประเทศต่าง ๆ เพื่อแสวงหาผลตอบแทนและขยายโอกาสทางธุรกิจ การลงทุนระหว่างประเทศไม่

เพียงช่วยกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศผู้ลงทุนเท่านั้น แต่ยังช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศผู้รับการลงทุนผ่านการสร้างงาน การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการพัฒนาอุตสาหกรรมอีกด้วย

8.2.3.1 ความหมายของการลงทุนระหว่างประเทศ

การลงทุนระหว่างประเทศ หมายถึง การที่บุคคล บริษัท หรือองค์กรจากประเทศหนึ่งนำเงินทุนหรือทรัพยากรไปลงทุนในอีกประเทศหนึ่ง เพื่อหวังผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ เช่น กำไร ดอกเบี้ย หรือสิทธิในการบริหารกิจการ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566)

การลงทุนระหว่างประเทศมีความเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ หรือการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างผลตอบแทนและเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับผู้ลงทุน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2565)

นอกจากนี้ การลงทุนระหว่างประเทศยังมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา เนื่องจากช่วยเพิ่มเงินทุนในการผลิต การจ้างงาน และการพัฒนาเทคโนโลยีภายในประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2566)

8.2.3.2 ลักษณะหรือรูปแบบของการลงทุนระหว่างประเทศ

การลงทุนระหว่างประเทศสามารถแบ่งออกได้หลายรูปแบบ ดังนี้

1) การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI)

การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ คือ การที่นักลงทุนจากประเทศหนึ่งเข้าไปลงทุนประกอบกิจการหรือถือหุ้นในกิจการของอีกประเทศหนึ่งในสัดส่วนที่สามารถมีอำนาจในการบริหารจัดการได้ เช่น การสร้างโรงงาน การเปิดสาขาธุรกิจ หรือการร่วมทุนกับบริษัทในประเทศนั้น (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2566) FDI เป็นรูปแบบการลงทุนที่สำคัญ เพราะช่วยนำเงินทุน เทคโนโลยี และความรู้ด้านการบริหารเข้าสู่ประเทศผู้รับการลงทุน อีกทั้งยังช่วยสร้างงานและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

2) การลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ

การลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศเป็นการลงทุนในหุ้น พันธบัตร หรือกองทุนรวมของต่างประเทศ โดยนักลงทุนไม่มีอำนาจในการบริหารกิจการโดยตรง แต่คาดหวังผลตอบแทนในรูปของเงินปันผล ดอกเบี้ย หรือกำไรจากการซื้อขายหลักทรัพย์ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย)

ประเทศไทย, 2565) ปัจจุบันการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศได้รับความนิยมมากขึ้น เนื่องจากช่วยกระจายความเสี่ยงในการลงทุนและเปิดโอกาสให้นักลงทุนเข้าถึงตลาดโลก

3) การร่วมทุนระหว่างประเทศ (joint venture)

การร่วมทุนเป็นรูปแบบที่บริษัทจากสองประเทศหรือมากกว่าร่วมกันลงทุนและดำเนินธุรกิจ โดยมีการแบ่งปันผลประโยชน์ ความเสี่ยง และการบริหารจัดการร่วมกัน รูปแบบนี้ช่วยให้ธุรกิจสามารถขยายตลาดและลดต้นทุนในการดำเนินงาน

4) การลงทุนผ่านบริษัทข้ามชาติ

บริษัทข้ามชาติ (Multinational Corporation: MNC) มีบทบาทสำคัญในการลงทุนระหว่างประเทศ โดยมีการตั้งฐานการผลิตหรือสำนักงานในหลายประเทศทั่วโลก เพื่อขยายตลาดและเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ตัวอย่างเช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ

8.2.3.3 ประโยชน์ของการลงทุนระหว่างประเทศ

การลงทุนระหว่างประเทศก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อประเทศผู้ลงทุนและประเทศผู้รับการลงทุน ดังนี้

1) ช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

การลงทุนจากต่างประเทศช่วยเพิ่มเงินทุนในระบบเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการขยายตัวของการผลิต การค้า และการบริการ ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2566)

2) สร้างการจ้างงานและรายได้

เมื่อมีการลงทุนในกิจการต่าง ๆ จะทำให้เกิดการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ประชาชนมีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมและบริการ

3) ช่วยถ่ายทอดเทคโนโลยีและความรู้

นักลงทุนต่างชาติมักนำเทคโนโลยีสมัยใหม่และความรู้ด้านการบริหารเข้ามาใช้ในประเทศผู้รับการลงทุน ทำให้เกิดการพัฒนากิจกรรมงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต

4) เพิ่มโอกาสทางการค้าและการแข่งขัน

การลงทุนระหว่างประเทศช่วยให้ธุรกิจสามารถเข้าถึงตลาดใหม่ ๆ และขยายเครือข่ายทางการค้าในระดับโลก นอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นการแข่งขัน ทำให้สินค้าและบริการมีคุณภาพสูงขึ้นและราคาที่เหมาะสมมากขึ้น

5) ช่วยกระจายความเสี่ยงของนักลงทุน

นักลงทุนสามารถกระจายการลงทุนไปยังหลายประเทศเพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศเดียว เช่น หากเศรษฐกิจประเทศหนึ่งชะลอตัว นักลงทุนยังสามารถได้รับผลตอบแทนจากประเทศอื่นได้ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2565)

อย่างไรก็ตาม การลงทุนระหว่างประเทศก็มีความเสี่ยงเช่นกัน เช่น ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ความไม่แน่นอนทางการเมือง และวิกฤตเศรษฐกิจโลก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนจากการลงทุน ดังนั้น นักลงทุนจึงจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจลงทุน

สรุปได้ว่า การลงทุนระหว่างประเทศเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโลก ช่วยเพิ่มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สร้างงาน ถ่ายทอดเทคโนโลยี และขยายโอกาสทางธุรกิจระหว่างประเทศ แม้ว่าจะมีความเสี่ยงจากปัจจัยต่าง ๆ แต่หากมีการบริหารจัดการที่ดี การลงทุนระหว่างประเทศจะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในระยะยาว

8.3 ปัญหาเศรษฐกิจโลกและผลกระทบที่มีต่อสังคมไทย

ปัญหาเศรษฐกิจโลกในปัจจุบันเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อทุกประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากระบบเศรษฐกิจของโลกมีความเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดผ่านการค้า การลงทุน และห่วงโซ่อุปทานระหว่างประเทศ เมื่อเศรษฐกิจโลกเผชิญความผันผวนจากสงคราม ความไม่แน่นอนทางการเมือง เงินเฟ้อ หรือภาวะชะลอตัว ย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับประเทศไทย ปัญหาเหล่านี้สะท้อนออกมาในรูปของค่าครองชีพที่สูงขึ้น ต้นทุนการผลิตและพลังงานที่เพิ่มขึ้น การส่งออกและการท่องเที่ยวที่อาจฟื้นตัวไม่เต็มที่ รวมถึงภาระหนี้สินของภาคครัวเรือนและธุรกิจที่สูงขึ้น ส่งผลให้สังคมไทยต้องปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก

อย่างต่อเนื่อง และแสดงให้เห็นว่าปัญหาเศรษฐกิจโลกไม่ได้เป็นเพียงเรื่องไกลตัว แต่เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดคุณภาพชีวิตและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของคนไทยในภาพรวม

8.3.1 สถานการณ์ปัญหาเศรษฐกิจโลก

ปัจจุบันเศรษฐกิจโลกกำลังเผชิญกับความท้าทายจากหลายปัจจัย ทั้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ พลังงาน เงินเฟ้อ หนี้ภาคอสังหาริมทรัพย์ และความไม่แน่นอนทางการค้า ส่งผลให้หลายประเทศมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจชะลอตัว องค์กรเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เช่น กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และองค์การสหประชาชาติ (UN) ต่างปรับลดคาดการณ์การเติบโตของเศรษฐกิจโลกลงอย่างต่อเนื่อง โดยสถานการณ์สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน มีดังนี้

8.3.1.1 ปัญหาเงินเฟ้อและค่าครองชีพสูง

หนึ่งในปัญหาสำคัญของเศรษฐกิจโลกคือ ภาวะเงินเฟ้อที่ยังอยู่ในระดับสูงในหลายประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาและยุโรป แม้ว่าอัตราเงินเฟ้อจะเริ่มชะลอตัวลงจากช่วงวิกฤตโควิด-19 แต่ราคาสินค้า พลังงาน และอาหารยังคงอยู่ในระดับสูง ส่งผลให้ประชาชนมีภาระค่าครองชีพเพิ่มขึ้น และกำลังซื้อของผู้บริโภคลดลง ซึ่ง กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ระบุว่า เงินเฟ้อทั่วโลกยังเป็นความเสี่ยงสำคัญต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก เนื่องจากธนาคารกลางหลายประเทศยังจำเป็นต้องใช้นโยบายดอกเบี้ยสูงเพื่อควบคุมเงินเฟ้อ ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนทางการเงินของภาคธุรกิจและประชาชนเพิ่มขึ้น (IMF, 2025) ซึ่งกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เตือนว่าหากสงครามการค้ายืดเยื้อ อัตราเงินเฟ้อของสหรัฐฯ อาจเพิ่มสูงขึ้นอีก และเศรษฐกิจโลกอาจชะลอตัวลงอย่างมีนัยสำคัญ (Reuters, 2025)

8.3.1.2 สงครามการค้าและความขัดแย้งระหว่างประเทศ

ความขัดแย้งทางการค้าระหว่างประเทศของชาติมหาอำนาจมักส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโลก เช่น การแข่งขันกันทางเศรษฐกิจระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน เป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความไม่แน่นอนให้กับเศรษฐกิจโลก การใช้มาตรการภาษีนำเข้าและข้อจำกัดทางการค้า ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น และกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานโลก ซึ่งความตึงเครียดทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีนอาจทำให้การเติบโตของเศรษฐกิจโลกลดลง และส่งผลกระทบต่อการลงทุนของภาคเอกชนทั่วโลก (IMF, 2025) นอกจากนี้ สำนักข่าว The Standard Wealth ยังรายงานไว้ว่า IMF ได้ออกมาเตือนให้สหรัฐฯ เร่งบรรลู่ข้อตกลงทางการค้า เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกที่อาจรุนแรงมากขึ้น (The Standard Wealth, 2568)

8.3.1.3 การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก

แม้เศรษฐกิจโลกจะยังขยายตัวได้ แต่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) คาดการณ์ว่าอัตราการเติบโตในปี 2025 ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการระบาดของโควิด-19 โดยเศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มเติบโตประมาณ ร้อยละ 3.0 เท่านั้น (IMF, 2025) โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจชะลอตัว ได้แก่ การบริโภคที่ลดลง อัตราดอกเบี้ยสูง ความไม่แน่นอนด้านนโยบายเศรษฐกิจ และการลงทุนภาคเอกชนที่ชะลอลง เนื่องจากนักลงทุนกังวลต่อสถานการณ์เศรษฐกิจในอนาคต ทั้งนี้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) มองว่าเศรษฐกิจโลกกำลังเข้าสู่ *ยุคใหม่ของความไม่แน่นอน* จากการเปลี่ยนแปลงด้านการค้าโลกและปัญหาภูมิรัฐศาสตร์ ซึ่งส่งผลให้บริษัทจำนวนมากชะลอการลงทุนและการขยายธุรกิจ (Le Monde, 2025)

8.3.1.4 ปัญหาหนี้สาธารณะและภาระทางการคลัง

หลายประเทศทั่วโลกกำลังเผชิญกับปัญหาหนี้สาธารณะที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะหลังการใช้นโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้รัฐบาลต้องแบกรับภาระงบประมาณจำนวนมาก โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เตือนว่า ประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศกำลังเผชิญปัญหาการขาดดุลงบประมาณ และมีภาระค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการ พลังงาน และความมั่นคงที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการคลังในระยะยาว (ปิยศักดิ์ มานะสันต์, 2568) ส่วนในประเทศกำลังพัฒนา ปัญหาหนี้ต่างประเทศและต้นทุนดอกเบี้ยที่สูงขึ้นยังส่งผลให้หลายประเทศมีความเสี่ยงต่อวิกฤตการเงินและการผิดนัดชำระหนี้

8.3.1.5 ความผันผวนของตลาดการเงินและราคาสินทรัพย์

ตลาดการเงินโลกยังคงมีความผันผวนสูงจากความไม่แน่นอนด้านเศรษฐกิจและการเมือง นักลงทุนจำนวนมากหันไปถือครองสินทรัพย์ปลอดภัย เช่น ทองคำ และโลหะมีค่า ดังสำนักข่าว Bloomberg ที่เผยแพร่ผ่านชุมชนข่าวเศรษฐกิจระบุว่า ในปีค.ศ.2025 ราคาโลหะเงินปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างรุนแรงจากความกังวลด้านเงินเฟ้อและความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจโลก ส่งผลให้ตลาดสินค้าโภคภัณฑ์เกิดความผันผวนสูง (Newsthai, 2568) นอกจากนี้ ตลาดหุ้นและตลาดคริปโทเคอร์เรนซี (crypto currency) ในหลายประเทศยังมีความผันผวนจากนโยบายดอกเบี้ยและความกังวลเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจถดถอย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า สถานการณ์เศรษฐกิจโลกในปัจจุบันยังคงเผชิญกับปัญหาและความเสี่ยงหลายด้าน ทั้งเงินเฟ้อสูง สงครามการค้า การชะลอตัวทางเศรษฐกิจ ปัญหาหนี้สาธารณะ และความผันผวนของตลาดการเงิน ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน

ทั่วโลก แม้ว่าหลายประเทศและองค์กรระหว่างประเทศจะพยายามใช้นโยบายต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหา แต่ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและการเมืองยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิดในอนาคต

8.3.2 ผลกระทบของปัญหาเศรษฐกิจโลกที่มีต่อสังคมไทย

ในปัจจุบันเศรษฐกิจโลกกำลังเผชิญกับความไม่แน่นอนจากหลายปัจจัย เช่น ภาวะเงินเฟ้อ สงครามการค้า ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ ปัญหาหนี้สาธารณะ และการชะลอตัวของเศรษฐกิจประเทศมหาอำนาจ ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศต้นทางเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงประเทศไทยด้วย เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่พึ่งพาการส่งออก การท่องเที่ยว และการลงทุนจากต่างประเทศในระดับสูง เมื่อเศรษฐกิจโลกชะลอตัว จึงส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมไทยในหลายด้าน ทั้งด้านรายได้ การจ้างงาน ค่าครองชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

8.3.2.1 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการจ้างงานของไทย

ปัญหาเศรษฐกิจโลกส่งผลโดยตรงต่อการส่งออกของไทย เนื่องจากประเทศคู่ค้าสำคัญ เช่น สหรัฐอเมริกา จีน และสหภาพยุโรป มีการชะลอตัวทางเศรษฐกิจ ทำให้ความต้องการสินค้าไทยลดลง ส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจส่งออกได้รับผลกระทบ

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ระบุว่า เศรษฐกิจไทยกำลังเผชิญความท้าทายจากความไม่แน่นอนทางการค้าโลก รวมถึงผลกระทบจากมาตรการภาษีศุลกากรของสหรัฐฯ และอุปสงค์จากต่างประเทศที่ลดลง ซึ่งส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย (IMF, 2025) เมื่อภาคการส่งออกและการผลิตชะลอตัว โรงงานและสถานประกอบการบางแห่งจึงลดกำลังการผลิตหรือชะลอการจ้างงาน ส่งผลให้ประชาชนบางส่วนตกงานหรือมีรายได้ลดลง โดยเฉพาะแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ทั้งนี้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจไทยในปีพ.ศ.2569 จะเติบโตเพียงร้อยละ 1.6 ซึ่งสะท้อนถึงภาวะเศรษฐกิจที่อ่อนแอและความเสี่ยงต่อการจ้างงานของประชาชน (Reuters, 2025)

8.3.2.2 ผลกระทบต่อค่าครองชีพและคุณภาพชีวิต

ภาวะเงินเฟ้อโลกและราคาพลังงานที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสินค้าและค่าขนส่งสูงขึ้น ประเทศไทยจึงได้รับผลกระทบผ่านราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่ปรับตัวสูงขึ้น เช่น อาหาร น้ำมัน และค่าไฟฟ้า ทำให้ประชาชนต้องแบกรับภาระค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้น ซึ่งความผันผวน

ของเศรษฐกิจโลกและสถานะการเงินที่ตึงตัวจะส่งผลกระทบต่ออุปสงค์ภายในประเทศและกำลังซื้อของประชาชนไทย (IMF, 2025)

เมื่อค่าครองชีพสูงขึ้น แต่รายได้ของประชาชนไม่ได้เพิ่มขึ้นในอัตราเดียวกัน ทำให้หลายครัวเรือนมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะหนี้ครัวเรือน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทย ในปัจจุบันกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ยังชี้ว่า หนี้ครัวเรือนของไทยยังอยู่ในระดับสูง และส่งผลกระทบต่อภาคการบริโภคของประชาชนในระยะยาว (IMF, 2026)

8.3.2.3 ผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยว

ประเทศไทยพึ่งพารายได้จากภาคการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เมื่อเศรษฐกิจโลกชะลอตัว ประชาชนต่างประเทศมีกำลังซื้อลดลง ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางลดลง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากจีนและยุโรป ซึ่งเป็นกลุ่มสำคัญของไทย

ธนาคารโลกและ Reuters รายงานว่า การฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวไทยยังเป็นไปอย่างล่าช้า และจำนวนนักท่องเที่ยวยังไม่กลับสู่ระดับก่อนการระบาดของโควิด-19 อย่างเต็มที่ (Reuters, 2025) ผลกระทบดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการโรงแรม ร้านอาหาร ร้านค้า และแรงงานในภาคบริการ ทำให้รายได้ของประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยวลดลง และบางธุรกิจต้องปิดกิจการ

8.3.2.4 ผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ปัญหาเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อประชาชนแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน โดยกลุ่มรายได้น้อยและแรงงานนอกระบบมักได้รับผลกระทบมากที่สุด เพราะมีรายได้น้อยและไม่แน่นอนและขาดหลักประกันทางสังคม เมื่อเศรษฐกิจชะลอตัว คนกลุ่มนี้จึงมีความเสี่ยงต่อการตกงานและความยากจนเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกัน ต้นทุนทางการเงินที่สูงขึ้นจากอัตราดอกเบี้ยยังส่งผลให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ยากขึ้น โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อย ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมขยายตัวมากขึ้น ซึ่งกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) แนะนำให้ไทยใช้นโยบายการเงินและการคลังอย่างระมัดระวัง เพื่อรับมือกับความเปราะบางทางเศรษฐกิจและปัญหาหนี้ที่เพิ่มสูงขึ้น (ThaiPublica, 2568)

8.3.2.5 ผลกระทบต่อสุขภาพจิตและความมั่นคงทางสังคม

เมื่อประชาชนเผชิญกับปัญหารายได้ลดลง หนี้สินเพิ่มขึ้น และความไม่มั่นคงในการทำงาน ย่อมส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตและความเครียดในสังคม หลายครอบครัวต้องลดค่าใช้จ่ายหรือกู้ยืมเงินเพิ่มเติมเพื่อดำรงชีวิต ส่งผลให้เกิดปัญหาความขัดแย้งภายในครอบครัวและปัญหาสังคมอื่น ๆ

ตามมา นอกจากนี้ ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจยังทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นต่ออนาคต ส่งผลให้การใช้จ่ายและการลงทุนลดลง ซึ่งอาจทำให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ช้ากว่าเดิม

สรุปได้ว่า ปัญหาเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อสังคมไทยในหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การจ้างงาน ค่าครองชีพ การท่องเที่ยว และความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยเฉพาะในกลุ่มประชาชนรายได้น้อยและผู้ประกอบการรายย่อย แม้ว่ารัฐบาลและหน่วยงานทางเศรษฐกิจจะพยายามออกมาตรการช่วยเหลือและกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่ความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลกยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ประเทศไทยต้องติดตามและเตรียมรับมืออย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชนในระยะยาว

บทสรุป

การพึ่งพากันทางเศรษฐกิจ หมายถึง การที่ประเทศหนึ่งต้องอาศัยสินค้า บริการ เงินทุน หรือทรัพยากรจากอีกประเทศหนึ่งเพื่อสนับสนุนการผลิตและการดำรงชีวิตของประชาชน ทั้งนี้เกิดจากความแตกต่างด้านทรัพยากรธรรมชาติ เทคโนโลยี เงินทุน และความชำนาญในการผลิตของแต่ละประเทศ ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง **ความสำคัญของการพึ่งพากันทางเศรษฐกิจของโลก** คือ ช่วยให้ประเทศต่าง ๆ สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ ขยายตลาดสินค้า และส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจของโลก อีกทั้งยังช่วยให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยี ความรู้ และนวัตกรรมระหว่างประเทศ ทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น อย่างไรก็ตาม การเชื่อมโยงดังกล่าวก็ทำให้ประเทศต่าง ๆ ได้รับความกระทบรบกวนเมื่อเศรษฐกิจโลกเกิดวิกฤต

การพึ่งพากันทางเศรษฐกิจของโลก เป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เช่น **การค้าระหว่างประเทศ** เป็นการซื้อขายสินค้าและบริการระหว่างประเทศ โดยประเทศต่าง ๆ จะผลิตสินค้าที่ตนมีความได้เปรียบและนำเข้าสินค้าที่ไม่สามารถผลิตได้เองหรือมีต้นทุนสูงกว่า ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรและสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ **ห่วงโซ่อุปทานโลก** เป็นระบบที่เชื่อมโยงกระบวนการผลิตสินค้าและบริการในหลายประเทศ ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การขนส่ง จนถึงมือผู้บริโภค ประเทศต่าง ๆ จึงมีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกัน **การลงทุนระหว่างประเทศ** มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจโลก โดยนักลงทุนและบริษัทข้ามชาติมีการเคลื่อนย้ายเงินทุน เทคโนโลยี และทรัพยากรไปยังประเทศต่าง ๆ เพื่อแสวงหาผลตอบแทนและขยายโอกาสทางธุรกิจ การลงทุนระหว่างประเทศมีหลายรูปแบบ เช่น การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (FDI) การลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ การร่วมทุน และการลงทุนผ่านบริษัทข้ามชาติ เป็นต้น

ปัญหาเศรษฐกิจของโลก ในปัจจุบันมีความสำคัญและความท้าทายหลายด้าน ทั้งภาวะเงินเฟ้อสูง สงครามการค้า ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ปัญหาหนี้สาธารณะ และความผันผวนของตลาดการเงิน ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมถึงส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่พึ่งพาการส่งออก การท่องเที่ยว และการลงทุนจากต่างประเทศในระดับสูง เมื่อเศรษฐกิจโลกชะลอตัว ความต้องการสินค้าไทยจึงลดลง ส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจส่งออก ประชาชนมีรายได้ลดลง ภาวะเงินเฟ้อโลกและราคาพลังงานที่สูงขึ้นยังส่งผลให้ต้นทุนการผลิตและราคาสินค้าอุปโภคบริโภคในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้น ภาคการ

ท่องเที่ยวของไทยได้รับผลกระทบจากการที่นักท่องเที่ยวต่างชาติลดลง อีกทั้งปัญหาเศรษฐกิจโลกยังส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางสังคมเพิ่มขึ้น ความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจยังส่งผลต่อสุขภาพจิตและความเครียดของประชาชน ดังนั้น ปัญหาเศรษฐกิจโลกจึงไม่ใช่เพียงปัญหาระดับนานาชาติ แต่เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและความมั่นคงทางสังคมด้วย